

COMPETENȚELE TRADUCĂTORULUI DE TERMINOLOGIE ELECTRONICĂ ȘI ELECTROTEHNICĂ

Nadejda STRICOVA

Universitatea Tehnică din Moldova

The modern society solicits continuously the translators and interpreters services, challenging the colleges which train the future specialists to prepare more and more specialists of the given domain. Nowadays a good and qualitative translation depends on the translator competence to take into account the peculiarity of every type of translation. The translators should know an enormous volume of information from different fields: technical, legal, economical, scientific, medical, etc. Every industrial, commercial, international activity is assisted by language activity, mainly translational activity based on an adequate terminology. Translational services should use bilingual and multilingual dictionaries to edit technical notes, advertising texts, technical instructions etc. Thus, this article focuses on the competences of the translator who deals with electronic and electro-technic terminology.

Keywords: *translator competence, specialist, electronic and electro-technic terminology, technical texts.*

Noțiunea de competență este definită drept „capacitate a cuiva de a se pronunța asupra unui lucru, pe temeiul unei cunoașteri adânci a problemei în discuție [...]” (Bell 203). Pentru a stabili sensul „competenței unui traducător” este necesară punctarea următorului aspect: traducătorul procesează texte. La fel ca orice participant la actul comunicării, el trebuie să posede anumite cunoștințe și abilități proprii tuturor celor ce comunică, deoarece traducerea este o comunicare specială, care se realizează în cel puțin două limbi diferite (Dosca).

Societatea contemporană recurge masiv la serviciile traducătorilor și interpreților, punând astfel în fața școlilor ce formează traducători și interpreți problema pregătirii într-un număr tot mai mare a specialiștilor din domeniul profesional respectiv. La momentul actual se accentuează necesitatea unei traduceri de o calitate înaltă ținând cont și de specificul fiecărui tip de traducere. Este vorba, în primul rând, despre volumul enorm de informații din diverse domenii de specialitate: tehnic, juridic, economic, științific, medical, etc. care trebuie traduse în numeroase limbi. Orice activitate industrială sau comercială, internațională sau multinațională este asistată de o activitate de limbă, mai exact, o activitate de traducere bazată pe o terminologie adecvată. Serviciile de traducere ale companiilor multinaționale trebuie să utilizeze surse bi- și multilingve pentru a redacta notițe tehnice, plachete publicitare, caiete de sarcini, instrucțiuni tehnice etc.

Faptele expuse mai sus ne permit să menționăm competențele și capacitățile de care trebuie să dea dovadă un traducător profesionist (în domeniul textului de specialitate):

- cunoașterea cât mai avansată a mai multor limbi străine de diferit grad de circulație internațională;
- cunoașterea foarte bună a limbii materne;

- cunoașterea tehnicilor de comunicare informatizată și a posibilității aplicării lor la procesul de traducere;
- capacitatea lucrului în echipă (împreună cu terminologi, redactori, documentariști, specialiști din diferite domenii);
- acumularea de cunoștințe de ordin civilizațional caracteristice limbilor utilizate în cadrul traducerilor;
- capacitatea de a-și apăra interesele argumentând prin articole ale legilor, ordonanțe etc.;
- capacitatea de a se perfecționa permanent în domeniul profesional, lărgind domeniile de activitate, aplicând tehnici noi etc. (Zbanț).

Nivelul competențelor acumulate de un tânăr absolvent al unei școli de traducere depinde și de strategiile formării profesionale valabile în fiecare instituție academică, de rolul traducerii pe piața internă a societății respective, fapt ce motivează sau nu viitorul specialist din domeniul profesional al traducerii pentru a se perfecționa în permanență.

Pentru a livra un serviciu calitativ clienților, se lucrează cu traducători experimentați în diferitele sectoare specializate, traducători care stăpânesc atât competențele lingvistice cât și terminologice pe care sectoarele traducerilor specializate le presupun.

Documentele specializate din sectorul traducerilor pentru electronică și electrotehnică provin din cele mai variate domenii ale industriei, acoperind de la fazele de design ale produselor, până la cele de producție, distribuție și interacțiune cu clienții, depășind manualele de utilizare și ajungând chiar la interfețele produselor propriu-zise:

- *Interferențe pentru televizoare, monitoare și alte tipuri de aparatură pentru redare video;*
- *Interferențe pentru aparate GPS și calculatoare;*
- *Manualele de utilizare pentru produse electronice și electrotehnice;*
- *Proceduri și instrucțiuni de producție;*
- *Instrucțiuni de service etc.*

Acestea sunt doar câteva tipuri de documente din domeniul electronicii și electrotehnicii care presupun intervenția unei echipe de lingviști pentru ca documentația să fie făcută disponibilă unei audiențe internaționale. Toată aparatura electronică disponibilă la ora actuală pe piață are în spate și o muncă de traducere. Pentru a realiza o traducere specializată la un nivel de calitate superioară, nu este suficient ca traducătorul să stăpânească doar limbile implicate în traducere, ci să fie și un specialist cu experiență în domeniul acesteia.

Sectorul traducerii specializate electronică și electrotehnică este unul important deoarece se adresează companiilor din domeniul electronicii și electrotehnicii din două perspective. O primă perspectivă este traducerea documentelor interne, utilizate la nivelul echipelor din cadrul companiilor de profil, iar o a doua perspectivă este cea de interacțiune cu utilizatorul direct al aparatului. Aparatura electronica actuala presupune o muncă minuțioasă de traducere, odată în ceea ce privește modul de producție dar și în ceea ce privește modul de utilizare. Aparatele electronice utilizate la scară largă au nevoie de documente clare și redactate într-un limbaj care să nu abuzeze de termeni tehnici. Astfel utilizatorul final al unui frigider, calculator, televizor sau orice fel de produs electronic sau

electrocasnic are, cel puțin, un manual de utilizare în mai multe limbi care oferă toate instrucțiunile astfel încât aparatul să dea dovadă de cele mai bune performanțe și să aibă o perioadă de exploatare îndelungată.

Traducătorii specializați în electronică și electrotehnică au nevoie atât de competențe lingvistice în limbă străină, cât și de cunoștințe terminologice din domeniul pentru care lucrează. Astfel, se asigură clienților un serviciu de traducere rapid și de calitate. Cunoștințele din domeniul electronicii și electrotehnicii, le permit traducătorilor să vină cu sugestii și propuneri cu ajutorul cărora să fie construită o bază terminologică pentru proiectele la care lucrează. Glosarul terminologic construit de ei sau asigurat de client contribuie decisiv la gradul de precizie al textului țintă. Odată construită, baza terminologică va putea fi dezvoltată și utilizată în proiectele viitoare ale clientului, ceea ce va oferi traducătorului un suport important care se va materializa în timpul realizării proiectului.

Generalizând, putem sublinia că traducătorii care execută traducerea textelor specializate trebuie să posede o experiență în traducerea documentelor destinate atât utilizatorului final al produsului, cât și a documentelor interne ale industriei care se referă la instrucțiuni și proceduri complexe din etapele de dezvoltare și producție a produselor specifice industriei. Diferența între aceste tipuri de situații este una majoră și intervine la nivelul limbajului utilizat. Menționăm faptul că, dacă în documentele destinate industriei limbajul este unul strict tehnic, în cele destinate utilizatorului final registrul folosit diferă, fiind mult simplificat astfel încât instrucțiunile de utilizare și întreținere să fie cât mai clare și ușor de parcurs. Un traducător specializat în acest domeniu va ști întotdeauna să diferențieze cele două registre și să abordeze proiectul în funcție de publicul țintă.

Referințe bibliografice

- Bell, Roger T. *Teoria și practica traducerii*. București: Editura Polirom, 2000.
- DEX. *Dicționarul explicativ al limbii române*. Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Ediția a II-a, București: Univers Enciclopedic, 1998.
- Dosca, Aliona. „Competențele traducătorului de terminologie juridică abordări și concepții”. *Revista Limba Română*, nr. 7, 2006.
- Ungureanu, V. *Teoria traducerii*. Bălți: Universitatea de Stat “Alec Russo”, 2013.
- Zbanț, Ludmila. *Noi tendințe în formarea traducătorilor în contextul internațional*. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, 31.03.2007, Chișinău, USM, 2008.